

Tietokirjallisuudella on merkittävä asema suomalaisessa kulttuurissa sivistyksen tukijalkana ja elämysten tuottajana. Tietokirjat välittävät tietoa, murtavat myyttejä ja herättävät keskustelua. Palkinnolla Otavan Kirjasäätiö haluaa tukea ja edistää laadukkaan kotimaisen tietokirjallisuuden asemaa. Otavan Kirjasäätiön tietokirjapalkinto on tunnustus merkittävästä saavutuksesta tietokirjallisuuden alueella. Tietokirjapalkinto on perustettu 2012 ja se jaetaan vuosittain. Palkinnon arvo on 15 000 euroa.

Otavan Kirjasäätiön vuoden 2022 tietokirjapalkinto on myönnetty kirjailija Minna Maijalalle

Tietokirjailija, kirjallisuushistorioitsija, filosofian tohtori **Minna Maijalan** (s. 1975) teos *Herkkä, hellä, hehkuvainen – Minna Canth* ilmestyi vuonna 2014, ja Maijala nousi nopeasti suuren yleisön tietoisuuteen. Kirjallisuushistorioitsija ja -tutkija oli väitöskirjassaan *Passion vallassa. Hermostunut aika Minna Canthin teoksissa* vuonna 2008 tarkastellut kansalliskirjailijamme henkilöihahmojen psykologista ihmiskuvaa. Tämän jälkeen Maijala innostui tarttumaan Minna Canthin elämäntarinaa. *Herkkä, hellä, hehkuvainen* avaa aikalaislähteiden perusteella naisasialiikkeen keulakuvaa ja myös tämän inhimillistä ja haavoittuvaa puolta. Maijala on Canthin tavoin kriittinen yhteiskuntaa mutta myötätuntoinen ihmistä kohtaan. Tietokirjallisuuden Finlandia -ehdokkaaksi valitussa teoksessaan kirjailija luo sujuvalla, kauniilla ja punnitulla tyyllillään uudenlaista kuvaa kohteestaan sekä hänen ajattelustaan.

Seuraavassa teoksessaan *Kultakauden maanalainen vastarinta* (2017) Maijala pureutui suomalaiseen periksiantamattomuuteen. Kirja kuvaa kultakauden taiteilijoiden ja kirjailijoiden teosten kautta suomalaisen isänmaallisuuden syntyä. Se piirtää esiin maanalaisen vastarinnan toimijoiden verkoston ja kuvaa läheltä, kuinka yhteinen taistelu sananvapauden puolesta kasvoi jaetuksi intohimoksi, josta tuli merkittävä yhteiskunnallinen ja kulttuurinen muutosvoima. 1800–1900-lukujen vaihteen sortokautta tutkiessaan Maijala paneutui tarkasti laajaan ja monipuoliseen lähdeaineistoon ja taustatietoihin ja kykeni rakentamaan teoksesta kiinnostavien yksityiskohtien runsaudensarven. Maijala kuvaa mieleenpainuvasti, kuinka kulttuuria ja kansallisaatetta rakennettiin, ja kuinka sitä sortovuosina puolustettiin. Kerronnallisesti ansiokkaasta teoksesta onkin sanottu, että sitä voi lukea kuin seikkailukertomusta.

Kolmannessa populaarissa teoksessaan *Punaiset kengät* (2019) johtava Minna Canth -tutkija palaa kekseliäällä tavalla rakastamansa aiheen äärelle: Canthin ajatuksiin ja kirjoituksiin. Ne ovat inspiroineet Maijalaa tarkastelemaan valtaa, rakkautta ja nykyaikaa historian antamien kehysten kautta. Canthin tuotannosta virikkeensä saanut teos pureutuu muun muassa ihmissuhteiden, psykiatrian, yhteiskunnallisten epäkohtien, sukupuolisuuden ja näihin kytkeytyvien vallan ja historiallisen muutoksen ongelmiin. Maijala kirjoittaa omalla puhuttelevalla tyyllillään historian ja nykyajan suhteesta ja kutsuu lukijaa katsomaan yhteiskuntaa Canthin tavoin, kysymään ja keskustelemaan.

Maijalan tuorein teos on elämäkerta rakastetusta runoilijastamme. *Katri Vala, kulkuri ja näkijä* -kirja vie keskelle 1900-luvun alun kirjallisia piirejä ja kiihkeää poliittista tilannetta. Maijala kertoo tutkijan intohimolla ja tarinankertojan sujuvuudella Valan monista rooleista ja purkaa myyttiä Tulenkantajista, joiden papittareksi Valaa muovattiin. Kirjailija kuvaa koskettavasti, miten Vala oli ihmisen rakastaja, joka vastusti fasismia ja pelkäsi sotaa. Vala näki, mitä Euroopassa ja Suomessa 1930-luvulla tapahtui ja sanoi sen rohkeasti ääneen. 2021 Kanava -tietokirjapalkintoehdokkaaksi valittu teos täyttää merkittävän aukon kirjallisuudentutkimuksemme historiassa ja puhuttelee lukijoita monilla ajankohtaisilla teemoillaan.

Minna Maijalalla on uskomaton kyky tuoda historiallisia ilmiöitä ja henkilöitä kiinnostavasti lukijoiden ulottuville. Elämäkerroissa häntä kiehtoo ihmisten tarinoiden erilaiset kerrostumat ja inhimillinen keskeneräisyys. Maijala tulkitsee ja ajattelee rohkeasti.

Teokset

Herkkä, hellä, hehkuvainen – Minna Canth, 2014

Kultakauden maanalainen vastarinta, 2017

Punaiset kengät, Minna Canthista, rakkaudesta ja vallasta, 2019

Katri Vala – Kulkuri ja näkijä, 2021

Palkinnot

Herkkä, hellä, hehkuvainen – Minna Canth

2014 Tietokirjallisuuden Finlandia -ehdoka

Katri Vala. Kulkuri ja näkijä

2021 Kanava-tietokirjapalkinnon ehdoka